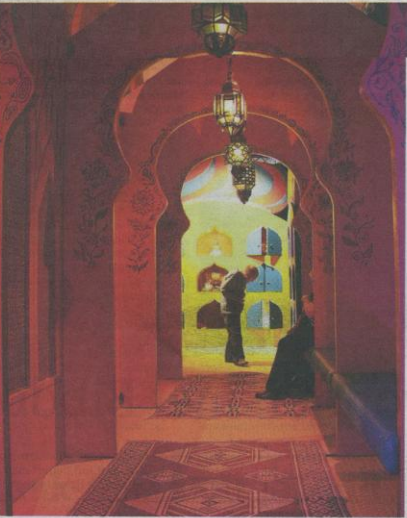
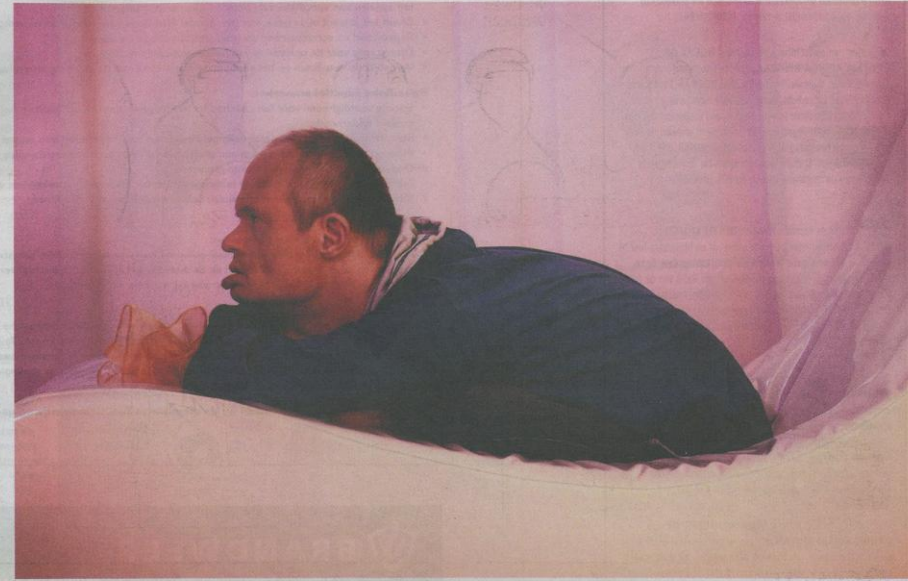
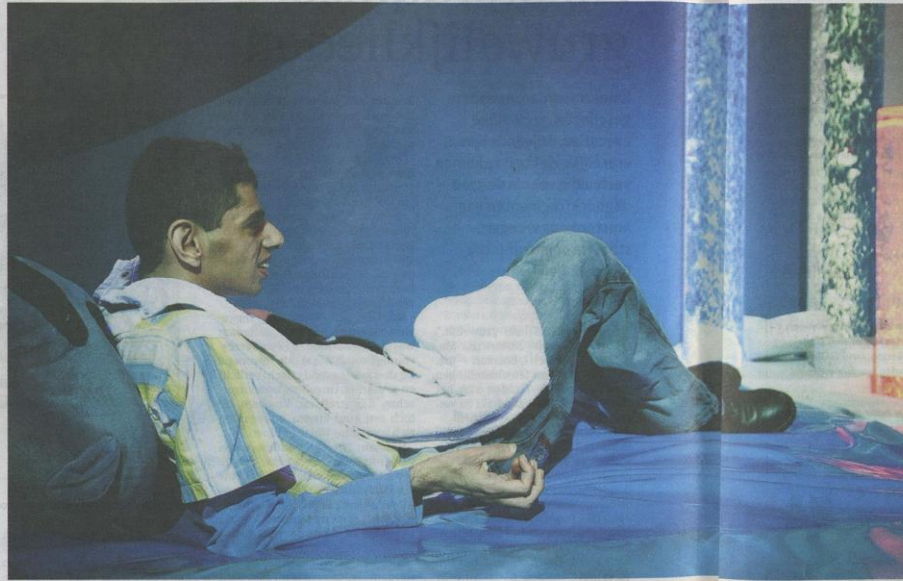


Een beetje Land van Ooit, een beetje Efteling. De Belevenis is er echter niet voor de gewone bezoeker, maar voor zwaar meervoudig gehandicapten of diep dementerenden, die het moeten hebben van ruiken, voelen en horen.

foto's JAN VAN BREDA  
tekst MAAIKE SCHOON



# Een Efteling om de zintuigen te prikkelen

Op het parkeerterrein van Amstelborgh Borchland in Duiwendrecht staat een grote witte tent. In die tent zit een pretpark. "Het is inderdaad wel een beetje geïnspireerd op de Efteling, of het Land van Ooit," zegt Berry Holtslag, medebedenker van De Belevenis. "Maar in de Efteling kun je nergens aan zitten, niet met je tong iets voelen, niet met een robotijsbeer op schoot zitten. Hier dus wel." De Belevenis komt voort uit een idee van Annemarie Schrama, die in een gymzaalje eens per jaar 'hoekjes' inrichtte voor meervoudig gehandicapten. Holtslag: "Stond er een Aladinlampje, dan was het de Oosternis." Ze heeft ook wel eens kippen neergezet, en een geit. "De kippen overleefden het niet." Nu is de aanpak professioneler. In de tent zijn diverse werelden gecre-

eerd, die rekening houden met de beperkingen van de bezoekers. Twee masseurs zijn er de hele dag. Belangrijk vinden de organisatoren. Lichaamelijk contact betekent nu voor veel van de gasten vaak alleen een verschooning of een snelle douche. Een oosters aandoende hoek, met een bed – want de meeste bezoekers komen in een rolstoel. Het bed beweegt als een vliegend tapijt. Nazia – meervoudig gehandicapt en bijna blind – ligt in foetushouding op het bed. "Ze heeft net een massage gehad," zegt begeleider Aïje Kloezen. "Dus nu is ze heel rustig, maar dat is ze meestal wel hoor." "Nee, dan Herman, die ligt hier verderop," aldus begeleider Tanja Bolding. "Die is altijd heel druk, en nu ligt-ie gewoon te slapen tijdens zijn massage." Herman, een brede, bijna twee meter lange man, ligt in een wereld

vol wind, op een trampolineachtig bed met schapenvellen. Zo mak als een lammetje. Bolding: "En eigenlijk luistert-ie dus liefst naar ontzettend harde housemuziek." "Het is ongelijk verdeeld in de zorg," vindt Holtslag. "Zodra mensen heel veel zorg nodig hebben, zoals deze mensen, wordt er minder aandacht aan gegeven. Omdat ze al zo veel geld opslokken, wordt uitgaan een luxe. En normale pretparken zijn niet op deze mensen ingesteld. Waar zou je je twee meter lange zoon moeten verschonen? Of sondevoeding moeten geven?" Dus bedachten de organisatoren – afkomstig uit de zorg – dat ze beter zelf iets konden doen dan demonstreren. Een jaar waren Holtslag en co bezig met het vinden van sponsors. Met een team van bijna 75 vrijwilligers en een paar karig betaalde krachten zetten ze in acht dagen het

pretpark op poten, met de bedoeling straks door het land te reizen. Holtslag, grinnikend: "Ik heb de laatste tijd niet veel geslapen." Serieuzer: "Weet je wat het is, deze doelgroep groeit heel hard. Ij en ik zitten hier straks ook. Ik wil dat dit een instituut wordt. Dat jouw kleinkind straks met jou hierheen kan, als je dementert." "Natuurlijk is het heel zwaar als een familielid dement wordt, maar je moet kijken naar wat mensen nog wel kunnen. Als ze op babyniveau functioneren, functioneren ze nog wél. Er zijn dan nog steeds manieren om contact te maken, op een andere manier dan je gewend bent." Eenenwintig trailers vol decors en attributen waren nodig voor De Belevenis. "Bedrijven hebben voor ons 's nachts doorgewerkt, gratis. Of we kregen spullen voor inkoopprijs. Anders konden we het niet doen."

In de opslag staan massa's kussens, knuffels en gordijnen. Alles moet kunnen worden vervangen. Holtslag: "Als iemand de robotijsbeer doodknuffelt en hij is aan het einde van de dag zeknat, dan trekken wij die ijsbeer een nieuw jasje aan. Dat geldt ook voor de kussens. Mensen moeten gewoon hun gang kunnen gaan." In het pretpark liggen overal knuffels, in elke wereld klinkt andere muziek, machines blazen zachtjes wind in je gezicht en op alle wanden zit reliëf: de bezoekers moeten kunnen voelen. Anders is er niets aan. Lia van Dam is één van de andere organisatoren. Ze werkt al 24 jaar in de zorg, vooral met verstandelijk gehandicapten. "Binnen een zorginstelling is het altijd de instelling die op de eerste plaats komt, nooit de cliënt. En die willen we hier dus wel bereiken."

Zoals die keer dat een jongen luid schreeuwend binnenkwam. "Helemaal gestrest, in een rolstoel. Wij hebben hem in een hoekje gezet, een masseuse trok zijn orthopedische schoen uit, echt zo'n klomping. Daar kwam een ijskoud blauw voetje uit. Na een kwartier was dat voetje weer rood, en die jongen helemaal relaxed." "Of een meisje dat alleen nog via sondevoeding eten binnenkreeg. Ze kon wel eten, maar ze deed het niet. Bij ons heeft ze een hele maaltijd naar binnen gewerkt. Zo belangrijk is sfeer dus." Van Dam kijkt om zich heen. "Het is nu nog een beetje steriel. Maar ach, over een paar dagen, dan zit hier en daar een vlek. Dan komt er echt leven in." **Familieleden en begeleiders kunnen bezoekers aanmelden voor De Belevenis: [www.debelevenis.nl](http://www.debelevenis.nl)**

